

BYGGMAX MILJÖRAPPORT 2017

Inledning

Som en del av Byggmax hållbarhetsarbete skapades 2009 en miljöpolicy med miljömål. Varje år sedan dess har en miljörapport upprättats och ett kontinuerligt förbättringsarbete har genomförts för att minska organisationens negativa miljöpåverkan.

I årets miljörapport inkluderas även Skånska Byggvaror. Buildors försäljningsandel och del av transportverksamheten är liten jämfört med helheten. Buildor distribuerar inte heller tryckt material och har försumbar energianvändning varför dess påverkan kan anses marginell och omfattas ej i rapporten. Byggmax huvudsakliga miljöpåverkan definieras i miljöpolicyen som:

- transporter av produkter, från tillverkare till butik eller lager samt från butik till kund.
- produkternas innehåll av miljöbelastande ämnen och produkternas förpackningar.
- tryckning och distribution av broschyrer.
- energianvändning i verksamheten.

Byggmax miljöpolicy föreskriver en årlig mätning av status och utveckling för ovanstående punkter, i form av åtgärder som genomförts samt möjliga kvantitativa mått. Ambitionen är att varje år nå förbättringar inom ovan nämnda områden. Målet är att vi ska minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser per transporterat ton med 25 procent från år 2009 till år 2020.

Transporter

I Byggmax Group ingår sedan slutet av år 2015 även Buildor, som är en ren e-handlare med förhållandevis små godsvolymmer, samt Skånska Byggvaror. Skånska Byggvaror har intransporter av material för montering av uterum, intransporter av varor till distributionslager samt uttransporter till slutkund. Gods som köps av leverantörer inklusive transport räknas inte med som en del av Byggmax transportarbete, då det ska redovisas av leverantören.

För sjätte året i rad kan vi se en positiv trend i minskat utsläpp av CO₂ per transporterat ton gods. Vi kan även se att mängden transporterat gods för första gången sjunkit sedan dessa mätningar började göras. Om vi jämför med fjolåret kan vi se en ökning av båttransporter vilket är en följd av att lagret i Gävle under 2017 kunnat leverera med full kapacitet samt att fler godsflöden transporteras via båt. Detta har medfört ökade transportsträckor med båt av bulkgoods och minskade lastbilstransporter då norrlandsbutiker och Finland kan försörjas från ett lager beläget närmare butikerna. Vi kan dessutom se ett ökat inköp av produkter från Asien vilket vi kan se härrör till tidigare inköpscykler gällande artiklar som köps in sällan i stora kvantiteter. Byggmax målsättning att sänka mätetalet för utsläpp av CO₂ per transporterat ton till 2020 kan därmed redan ses som uppnått. Vi som avsikt att uppdatera våra mål under 2018.

Utsläppen av övriga växthusgaser och miljöfarliga ämnen per transporterat ton och i absoluta tal återfinns i tabell 2 nedan. Till denna kategori räknas kväveoxider (NO_x), kolväten (HC), kolmonoxid (CO) samt småpartiklar. I tabellen nedan kan vi se att samtliga utsläpp av nedan ämnen har minskat i antal gram per ton. Att de totala mängderna utsläpp av växthusgaser och andra miljöfarliga ämnen har ökat sedan år 2009 förklaras med att antalet butiker har ökat till 147 stycken och att den geografiska spridningen bland dem nu är betydligt större än tidigare. Sedan de första beräkningarna genomfördes har även Skånska Byggvaror förvärvats vilket även gjort att de totala utsläppen ökat.

I utsläppsberäkningarna har inte transporter av e-handelsköp och hemkörning från butik medräknats. Dessa transporter utgör alltså en förhållandevis liten andel av koncernens totala godstransporter.

Produkter och förpackningar

Produkter och förpackningar påverkar miljön både direkt och indirekt, bland annat genom de råvaror de innehåller, den energiåtgång de kräver vid tillverkning och användning, och i vilken mån de faktiskt återvinns eller återanvänds när de är uttjänta.

	2017	2016	2015	Utveckling 2016-2017	Utveckling 2009-2016*
Transporterat gods [tusen ton]	676,14	695,9	661,9	-3%	71%
Transportarbete [miljoner tonkm]	402	417,6	397,4	-4%	48%
Varav båt [miljoner tonkm]	105,26	79,8	84,1	32%	124%
Andel båt	26%	19%	21%	37%	51%
Varav järnväg [miljoner tonkm]	0	0,0	0,0	0%	0%
Andel järnväg	0%	0%	0%	0%	0%
Varav lastbil [miljoner tonkm]	297,2	337,8	315,1	-8%	32%
Andel lastbil	74%	81%	79%	-5%	-11%
Transportarbete per ton [tonkm/ton]	595	600	600	-1%	-13%
CO ₂ per transporterat ton gods [kg]	25,2	28,1	28,4	-10%	-28%
CO ₂ per såld krona [kg/tkr]	3,6	3,8	4,0	-6%	-36%
Absoluta utsläpp CO ₂ [ton]	18 196	19 652	18 935	-6%	32%

Tabell 1, sammanställning av transportnyckeltal för Byggmax Group. Emissioner per tonkilometer baseras på utsläppsdata från ntmcalc.se. *2009 års bas för jämförelse är inte profoma med Skånska Byggvaror utan inkluderar enbart data från Byggmax.

	2017	2016	2015	Utveckling 2016-2017	Utveckling 2009-2017*
NO _x [g/transporterat ton]	225	241	246	-6%	-24%
CO [g/transporterat ton]	57	63,1	63,9	10%	-25%
HC [g/transporterat ton]	9,9	10,6	10,8	-6%	-23%
Partiklar [g/transporterat ton]	5,7	5,9	6,0	-2%	-19%
NO _x totalt [ton]	152,1	168,6	163,3	-9%	29%
CO totalt [ton]	38,4	43,9	42,2	-12%	28%
HC totalt [ton]	6,7	7,4	7,1	-9%	31%
Partiklar totalt [ton]	3,9	4,1	4,0	-7%	39%

Tabell 2, utsläpp av växthusgaser och miljöfarliga ämnen per transporterat ton gods samt i absoluta tal för Byggmax Group. Emissioner per tonkilometer baseras på utsläppsdata från ntmcalc.se. *2009 års bas för jämförelse är inte proforma med Skånska Byggvaror utan inkluderar enbart data från Byggmax.

Skånska Byggvaror utför montering och emballering av uterums- och garderobspartier samt packning av tillbehör till producerade varor i Bjuv utanför Helsingborg. Genom våra val av insatsmaterial och underleverantörer i produktionen kan vi förändra vår miljöpåverkan. I nuläget finns ingen styrning mot eller uppföljning av att öka användningen av förnyelsebara råvaror. Produktionen sker genom komponentmontering och det finns inget ingående råmaterial i form av primära naturtillgångar så som malm eller timmer. Utöver ingående material i nedanstående tabell används en liten del olja för maskinsmörjning, i storleksordningen 25 liter per år.

Material	Vikt (ton)	Andel återvunnet/ återanvänt material
Glas	2 044	0%
Aluminium	1 471	60%
Gummi	62	0%
Trä	867	0%
Övrigt material	99,5	i.u.

Tabell 3, ingående material i produktionen hos Skånska Byggvaror under 2017, med procentandel av materialet som kommer från förnyelsebara källor.

Allt ingående material i tillverkningen kommer från externa leverantörer och inget är en biprodukt från interna processer. Uppgifter om total vikt per materialtyp kommer från affärssystemet och andelen av materialet som är från förnyelsebara källor kommer från materialleverantörerna. Tillverkade moduler förpackas i wellpapp och plast.

Förpackningsmaterial	Vikt (ton)	Andel återvunnet/ återanvänt material
Wellpapp	119	66%
Plast	4,7	0%

Tabell 4, förpackningsmaterial i produktionen hos Skånska Byggvaror under 2017, med procentandel av materialet som kommer från förnyelsebara källor.

Märkning av produkter är viktigt. Miljömärkningar och andra liknande märkningar gör det möjligt för vår kund att själv göra ett val om hur mycket denne vill påverka t.ex. miljön.

Lagstiftning kräver att kemtekniska produkter har säkerhetsdatablad. Dessa utgör cirka 15 procent av antalet produkter i butikssortimentet.

Nedan tabell gäller i de fall det är brukligt. Vi kräver även i våra avtal att leverantören och/eller producenten följer nationell- och EU-lag gällande produktinnehåll och märkning.

Märkning av produkter	Ja	Nej
Komponenter i produkten	X	
Innehåll, speciellt ämnen med miljöpåverkan	X	
Säker användning av produkten	X	
Bortskaffning av produkter och miljöpåverkan	x	

Tabell 5, märkning av produkter

Byggmax arbetar aktivt för att öka träanvändningen i samhället och därigenom minska bruket av mindre miljövänliga material såsom betong, cement och hårdplast. Byggmax säljer bara NTR-märkt tryckimpregnerat virke som följer de miljömål Svenska Träskyddsföreningen och Nordiska Träskyddsrådet har satt upp. Inköpen av trä görs dessutom från nordiska leverantörer med nordisk produktion och med fulla lass direkt från sågverken för att minimera miljöbelastningen.

Av det trä vi köpte in under 2017 är 50% FSC- eller PEFC-märkt och kommer från hållbart brukade skogar. Organisationen Forest Stewardship Council är en oberoende, internationell medlemsorganisation som genom sitt certifieringssystem FSC verkar för ett miljöanpassat, ekonomiskt livskraftigt och socialt ansvarstagande bruk av världens skogar. PEFC är en liknande certifiering som är mer anpassad för nordeuropeiskt skogsbruk.

Certifierade producenter, oavsett FSC eller PEFC, följer uppsatta regler för skogsbruk och produktpårbarhet. Märkningen gör att konsumenter och företag kan välja varor av trä som kommer från ett ansvarsfullt skogsbruk – ett skogsbruk som tar hänsyn till människor och miljö.

	2017
Sverige	55%
Norge	33%
Finland	93%
Totalt	50%

Tabell 6, andelen inköp FSC- eller PEFC-märkt virke per land till Byggmax i m3. Total volym visas inte av affärsmässiga skäl.

Totala andelen har minskat från 2016 vilket beror på svårigheter för producenterna att få fram tillräckliga volymer.

Majoriteten av parkettgolven som säljs är märkta med FSC.

Byggmax hanterar varor med en låg andel förpackningar. Endast en låg andel av antalet sålda artiklar i butik har en konsumentförpackning, det vill säga en förpackning som säljs tillsammans med varan och följer med kunden hem. I övrigt har produkterna olika varianter av transportförpackningar för att skydda godset.

Transportförpackningarna återvinns i samarbete med återvinningscentraler och pallar återanvänds i pallöverförings-system hos de stora speditörerna samt i Byggpallsystemet.

Genom medlemskap i FTI, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, i Sverige samt Grønt Punkt i Norge tar vi på oss producentansvaret för förpackningar på allt infört och importerat gods. För varor tillverkade i Sverige är det producenten som står för producentansvaret, vilket innebär att Byggmax indirekt betalar kostnaderna även för hanteringen av dessa produkter.

I Sverige har Byggmax ett brett samarbete med Ragnsells för att energi- och materialåtervinna så mycket av butikernas avfall som möjligt. Målet är att minimera deponiavfall och nå nollnivå på blandat avfall. Totala volymen avfall per butik stiger, vilket beror på att många av de artiklar som tagits in i sortimentet under de senaste åren är av typen som har mer fraktemballage än det tunga byggmaterialet har. År 2011 hade snittbutiken 54,2 ton avfall, att jämföras med dagens 61,4 ton. Andelen deponiavfall sjunker svagt, men blandat avfall är tyvärr uppe på högre nivåer än vid noteringen.

Avfallstyp	2017	2016	2015	Utv. 2016-2017	Utv. 2009-2017
Blandat avfall	10%	8,1%	4,8%	2,29%	2,2%
Deponi, utsorterat	6,1%	6,2%	8,0%	-0,15%	0,2%
Sorterat	83,6%	85,7%	87,2%	-2,14%	2,0%

Tabell 7, fördelningar avfallstyper 2015-2017 för Byggmax butiker i Sverige.

Avfallstyp	2017	2016	2015	Utv. 2016-2017	Utv. 2009-2017
Blandat avfall (ton)	6,4	4,9	2,9	2,2%	2,0%
Deponi, utsorterat (ton)	3,7	3,8	4,9	1,3%	15,2%
Sorterat (ton)	51,3	52,0	53,4	1,3%	15,2%
Totalt (ton)	61,4	60,7	61,3	1,2%	14,9%

Tabell 8, avfallsvolym per Byggmax-butik i Sverige, 2015-2017

Trycksaker

De trycksaker vi gör och distribuerar är en stor del av vår miljöpåverkan. Under en nioårsperiod från 2009 till 2017 har Byggmax minskat mängden tryckt material per butik med cirka 77 procent och i totala tal med cirka 49 procent. Denna förändring beror på att nya butiker etableras i redan existerande distributionsområden, vilket kraftigt minskat mängden utdelad reklam per snittbutik, men också på förändrade utdelningsmönster och ändring av papperstyper i kombination med att marknadsföringen flyttas till internet.

Trycksaker Byggmax	2017	2016	2015	Utveckling 2016-2017*	Utveckling 2009-2017*
Trycksaker (ton)	564	834	853	-32,3%	-48,7%
Trycksaker per butik (ton)	4,24	6,51	7,17	-34,9%	-76,5%

Tabell 9, trycksaker totalt samt per Byggmax snittbutik 2015-2017.

Trycksaker Skånska Byggvaror	2017	2016	Utveckling 2016-2017*
Trycksaker (ton)	363	377	-3,6%
Trycksaker per butik (ton)	25,95	34,27	-24,3%

Tabell 10, trycksaker totalt samt per Skånska Byggvarors snittbutik 2016-2017.

Tryckerierna är certifierade enligt PEFC och FSC, samt i reklamtryckeriets fall enligt Svanen och EU-Ecolabel. Butiksmaterialtryckeriet producerar på andra material än papper och kan därför inte omfattas av Svanen. Tryckerierna omhändertar och destruerar restfärg, arbetar för att minimera användning av hälsofarliga kemikalier och genomför regelbundna hälsoundersökningar av sina anställda.

Energianvändning

Byggmax eftersträvar energieffektivitet och uppfyller eller överträffar de byggnationskrav som ställs i respektive land. Nya och ombyggda butiker har LED-belysning som ljuskällor.

Den direkta energi av ej förnyelsebar art som används av Byggmax butiker utgörs till stor del av det bränsle, i form av diesel och bensin, som förbränns av fordon som används i dieseltruckar och tjänstefordon. Truckparken byts succesivt ut och samtliga nya truckar som köps in har under 2017 varit miljöklass III enligt Europaparlamentets direktiv 97/68/EG samt el/diesel-hybrid.

Under året har en ny truckupphandling genomförts med resultat att alla nya truckar kommer vara el-truckar. En engångsinsats kommer också göras på att skifta ut alla truckar som är äldre än tio år.

Den el som används för att ladda truckarna har inte separerats från butikernas totala elförbrukning och ingår i stället under indirekt energianvändning i tabell 13. Detta gör att elanvändningen ökar totalt.

Energikälla	2017	2016	2015	Diff 2016- 2017	Diff 2009- 2017
Diesel (Gj)	10380	10 061	11 631	3,2%	3,5%
Bensin (Gj)	0	0	0	0%	-100%
Totalt (Gj)	10380	10 061	11 631	3,2%	1,5%
Energi/butik (Gj)	75	79	98	-5,1%	-54,2%
Energi/mot-tagen order (Gj)	0,091	0,093	0,119	-1,7%	-60%

Tabell 11, direkt energianvändning per ej förnyelsebar energikälla 2015-2017 för Byggmax butiker

I Byggmax Groups totala direkta energianvändning ingår drivmedel för lastbilar och truckar, samt elförbrukningen i produktions- och lagerverksamheten, för maskinpark och truckar, hos Skånska Byggvaror. Drivmedel särredovisas inte hos Skånska Byggvaror och kan därför inte inkluderas i årets rapportering.

Byggmax indirekta energianvändning per primärenergikälla är främst el och värme. De flesta av våra butiker värms upp med el. Under 2017 omförhandlades elavtalet i Sverige för de Byggmax-butiker som inte har el genom sitt hyresavtal och valet föll då på att fortsätta köpa ursprungsmärkt vattenkraftsel. Även i Norge är 100 procent av energin från förnybara energikällor. I Finland har butikerna en residualmix av el. Arbete utförs tillsammans med elleverantören för att identifiera och eliminera onödiga nätlaster i Byggmax butiker i Sverige. Elanvändningen har ökat beroende på att antal butiker ökat.

	Varav förnybar energi	Varav kärnkraft	Varav fossilt bränsle
Sverige	100%	0%	0%
Norge	100%	0%	0%
Finland*	9,1%	47,1%	43,5%

Tabell 12, indirekt energianvändning per primär energikälla under 2017, för butiker där indirekt förbrukning är möjlig att påverka. *Residualmix-data för Finland är för år 2017.

Energianvändning (Tj)	2017	2016	2015	Diff 2016- 2017	Diff 2012- 2017
SE	30	28,78	28,06	4,2%	33,6%
NO	21,74	17,12	19,79	27%	6,6%
FI	3,9	4,01	3,67	-2,7%	4,1%*
Per butik SE	0,34	0,35	0,37	-2,9%	6,7%
Per butik NO	0,6	0,52	0,66	15,4%	-25%
Per butik FI	0,3	0,31	0,28	-3,2%	3,5%*

Tabell 13, indirekt energianvändning totalt under 2015-2017, för butiker där indirekt förbrukning är möjlig att påverka. *Finland jämförs 2014-2017 då data fram till 2013 inte var komplett.

Ansvarsfull etablering

En genomgång görs årligen av Byggmax nyöppnade butiker och deras placering i förhållande till skyddad eller värdefull natur i enlighet med GRI-indikatorn G4-EN11 om biodiversitet. Var och en av Byggmax butiker omfattar cirka 0,01 km2 yta. Totalt nämns 9 butiker under denna punkt, och deras totala yta är cirka 0,09 km2. Etableringarna påverkar potentiellt den biologiska mångfalden genom själva byggandet av lokalerna samt genom de transporter som går till och från butik.

Som underlag för genomgången har Länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets GIS-databaser använts och de dataskikt som har varit tillgängliga för respektive län avseende skyddad och värdefull natur. Underlaget skiljer sig mellan olika län, men de vanligaste typerna av naturskydd finns med för alla län; riksintresse för natur och Natura2000, naturreservat och nationalpark. I Norge har underlag hämtats från den nationella sidan www.miljostatus.no.

Under 2017 öppnades nio nya butiker, varav sex i Sverige och tre i Norge. I denna rapport kommenteras endast dessa nya butiker. Inga av de nyöppnade svenska butikerna ligger i omedelbar närhet till områden av högt värde för biodiversitet.

Den norska butiken i Bryne ligger ca 200 meter från ett naturreservat. Reservatet är en våtmark och en bevarandevärd biotop och häckningsplats för fåglar.

Etableringen ligger i ett sedan länge etablerat industri- och handelsområde i direkt anslutning till andra liknande verksamheter och innebär därmed inte ianspråktagande av oexploaterad mark.

Risker och möjligheter hänförliga till klimatförändringen

Högsta ledningen har tagit hänsyn till klimatförändringar och de risker och möjligheter de innebär för organisationen. De största riskerna ligger inom fysiska förändringar (säsongsvängningar, översvämning) samt regleringar. Möjligheter är att bättre kommunicera det miljöarbete som görs för att skapa en miljöprofil gentemot kunden, samt lansera nya produkter som är bättre för miljön än befintliga. Under 2017 har torvfri jord lanserats i sortimentet som är ett mer klimatvänligt alternativ till andra jordtyper.